

MŰLEÍRÁS

Inga 1, 2

Beke Réka

Szegedi Tudomány Egyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar/

Rajz- Művészettörténet tanszék

Témavezető: Szij Kamilla, tanársegéd

A 2013. évi Művészeti Diákköri Konferenciára készült Inga 1. és Inga 2. című pályamunkám az első rangosabb megmérettetésen részt vett alkotásom, mely két 50 x 70- es vegyes technikával készített grafika. Különálló munkákról van szó, azonban a kettő egymás mellett jobban tud érvényesülni a kapott címmel együtt. Az Inga 1. és 2 csupán apróbb eltérést mutat, ezért a műleírás során egy alkotásként kezelem őket.

Koncepcióm alapgondolata, hogy egy igen egyszerű formavilág használatával, két ellentétes dolog, - itt a könnyű és nehéz fogalmát, - jelenítsem meg egyidejűleg, a harmónia és egyensúly megtartásával. Kiapadhatatlan forrásként ösztönözte ezt a munkám is, az a kérdéskör, hogy hogyan hozhatok létre egy képen belül feszültséget, majd miként tudom azt feloldani.

Eszköztáramul azért választottam a rajz elemi alkotóját, a vonalat, mert úgy gondolom, hogy ez az összetettebb problémakör, egyszerűbb formavilágot kíván. Így kifejezőbb, és könnyebben érvényre jut ez a gondolatmenet. Ugyanakkor ez a helyzet is már előkészíti a feszültséget.

A vonal bár egyszerű idomnak látszik, sok mindent ki lehet vele fejezni. Lehet hosszú, rövid, erős, halvány, mély, sűrű, egyenes, hullámos, vagy görbe, van iránya és még sok tulajdonsággal felruházható az említetteken kívül. Egy egyenes vonalakból felépülő rendszer, még akkor is, ha kaotikus, van mögötte valamilyen logika, követhető, és letisztult érzést kelt bennünk.

Munkám, vonalakból és szívfoltokból álló síkbeli kompozíció, de egy kis térbeli játék megjelenítésére is törekedtem, amit a színes négyzetek és a vonalak sűrűsége ad meg.

Grafika tanulmányaim során mind idáig, rézkarral, foltmarással, és linómetszéssel foglalkoztam, a sokszorosító grafikán belül. Pályamunkám az első hidegtűvel és mezzotinto technikával készített grafikám. Mikor megszületett a fejemben az elképzelés mit szeretnék papírra vinni, tudtam, hogy az eddig kipróbált sokszorosító grafikai technikák egyike sem lesz megfelelő. A rézlemezbe karcolt majd savval maratott vonalak sokkal finomabbak, mint a hidegtű eljárással készültek. Nekem pedig keményebb, érdekesebb és nyers vonalakra volt szükségem. Tehát úgy gondoltam próbára teszem magam és egy új technikát is elsajátítok.

A papírra vetett terveim után egy alumínium lemezbe karcoltam bele a vonalhálóból álló szerkezetet. Bosszantó tapasztalatként éltem meg, hogy a karctű kevésbé engedelmes az impresszióimmal szemben, ha alumínium lemezzel dolgozom. Továbbá a karcolás erő kifejtését igényelt és saját kézzel kellett szabályoznom a vonalak mélységét is, amit szintén új dolog volt. Tényleges akadállyal viszont csak akkor szembesültem, mikor elkészült az első próbanyomat. Nem csak a vésett felületek, hanem az egész lemez, a háttér is hagyott színezetet, amit nem ilyen mértékben szerettem volna, és ez nagyban rontotta az összképet. A háttér elvonta a figyelmet a tartalomról. A kezdeti nyomatokat fekete színnel készítettem, és bár a vonalak szépen kirajzolódtak, a háttér olyan volt, mint ha csak valami maszat került volna mögé. Többszöri próbálkozás után, újra kellett gondolnom a koncepcióm. Sehogy sem tudtam tisztára törölni a háttérret. Utolsó és kétségbeesett próbálkozásom az volt, hogy a vonalakat finoman hígító rongydarabbal,- amit az ujjam köré csavartam,- körbemostam. Az így kapott kép még jobban nem tetszett. Meglepetésemre hiányoltam a maszatnak vélt háttérret. Egész egyszerűen a kép igényelt még valamit, ami nem hangsúlyos, de mégis jelen van. Valamit, ami pusztán jelenlétével válik jelentőssé, nem a tartalma miatt. Világossá vált, hogy az a kép, ami a fejemben élt, ilyen módon nem tudom visszaadni. Azonban ragaszkodtam ahhoz, hogy azt az utat folytassam, amit elkezdtem, így megoldást kellett találnom miként tudom kiküszöbölni ezt a problémát. Elindultam a kísérletezés útján és itt lépett be a képbe a színekkel való játék.

Négy-öt különféle színt kikevertem és felvittem a lemezre. Ahogyan eloszlattam ezeket a színeket majd visszatöröltem, valóságos szín kavalkádot kaptam. Elkészült az újabb nyomat. Színeknek köszönhetően a háttér megelevenedett, és a maszat nem volt többé maszat. A mélyedésekbe tapadt festék a nyomtatás során szépen kirajzolta a karcot, a háttér pedig épp olyan hangsúlytalan maradt ezzel szemben, amilyennek elképzeltem és már nem csonkította a lényegi tartalmat. A sokszorosító grafikában szinte sosincs olyan, hogy két nyomat egyformára sikerül. Ebben a munkában ez a kijelentés pedig hatványozottan érvényesül. Képtelenség, hogy a lemez minden egyes felfestékeznél, ugyanúgy sikerüljön, hisz sokfajta

színnel dolgoztam, ugyanakkor épp ebben rejlik a dolog szépsége. Mondhatjuk azt is, hogy pillanatnyi impresszióim lenyomatát tükrözi minden egyes nyomat.

A prés hengerét szándékosan nem tekertem végig a papíron. A kép jobb oldalán hosszan alányúlik az egyik vonal, amit a kompozíció bal oldalának ellenpontosítása miatt rajzoltam így. Ha lezártam volna a grafika alját, úgy éreztem keretek közé szorítom. Egész egyszerűen egy kis levegőért kiáltott az amúgy konstruktív és szigorú kompozíció, hogy ne süljön be a kép, vagy akár azt is mondhatom, hogy ne fulladjon meg. S ezzel egy újabb érdekességet tudtam csempészni a munkámba.

A következő észrevételem az volt, hogy lebeg a grafikám. A légszerű háttér és a könnyed vonalrendszert, valamivel ellensúlyoznom kellett. Tömör felületekre volt szükségem. Ezért mezzotinto eljárással készítettem két különböző méretű négyzetet. Úgy helyeztem el ezeket a négyzeteket, hogy a kép egyensúlyát meg tudjam tartani. Hogy a színes háttér megnyugodjon, tiszta, erőteljes és egyszerű színekre volt szükségem. A pirosra, kékre, sárgára és zöldre esett a választásom. Ügyelnem kellett arra, hogy a színek és azok aránya hogyan viszonyul egymáshoz és a kép egyensúlyához. A kis négyzeteket kedvemre tudtam mozgatni ezért sorozatot készítettem. Az első és második változat között az a lényegi különbség, hogy a színfoltok más helyre kerültek és ezzel együtt a kép hangsúlya is elmozdult.

Ebből a játékból indult ki az ötlet, hogy munkámnak azt a címet adjam, Inga. A szaknyelvi leírás a hintát szórakoztató ingák kategória közé sorolja. Bizonyára a legtöbbünk mikor gyerek volt és libikókázott a barátaival, jó játéknak találta, hogy úgy egyensúlyba tudják hozni a hinta két karját, hogy mindketten a levegőben legyenek. Ez a négyzetes szerkezet, amit rajzoltam, olyan akár egy mérleghinta, amit a súlyok megfelelő elhelyezésével lehet kiegyenlíteni.

Ez a munkám óta eszköztáram kedvelt része lett a pont és a vonal. Itt zárójelesen magyarázatként említem meg, hogy a pont miért. A mezzotinto technikának a sajátossága, hogy sűrű pontozással képezi a felületeket. Ennek kapcsán vetődött fel bennem, hogy tulajdonképpen minden rajz pontok és vonalak összessége.

Végül mire elkészült a grafikám, gondolatban hosszú utat tettem meg. A finoman kidolgozott réznyomatoktól eljutottam egy modernebb és konstruktívabb gondolkodáshoz, amit járható útnak vélek a jövőben is.

2014.11.30.

